

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **Mgr. J. Š.**, zast. JUDr. Martinem Halahijou, advokátem se sídlem třída Kpt. Jaroše 1844/28, Brno, proti žalovanému: **Státní pozemkový úřad pro Moravskoslezský kraj – pobočka Bruntál**, se sídlem Partyzánská 1619/7, Bruntál, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 11. 2021, č. j. 25 A 229/2021 – 14,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného usnesení krajského soudu, kterým byla pro opožděnost odmítnuta její žaloba proti rozhodnutí Okresního úřadu v Bruntále č. 224/2 ze dne 7. 4. 1997, č. j. PÚ/1369/94/97/2-Dr; stěžovatelka současně požadovala odškodnění za prokázané majetkové a morální újmy.

[2] Žalobu stěžovatelka odůvodnila tím, že napadeným rozhodnutím, které restituenti J. C. (otec žalobkyně), J. C., A. V. a A. S. obdrželi v květnu 1997, byl pozemek parc. č. XA záměrně či omylem zapsán na LV č. X1, ačkoliv měl být zapsán na LV č. X2, kde je zapsána louka parc. č. XB a pozemek parc. č. XC, což bylo další majetkovou i morální újmu, o čemž všichni restituenti věděli, přičemž odvolat se nemohli, protože by se odvolávali k Ministerstvu zemědělství České republiky, které o restitucích

rozhodlo. Uvedla, že se od roku 2019, kdy probíhají ve Starém Městě pozemkové úpravy, snaží o nápravu právních vztahů k pozemku parc. č. XA za celou rodinu. Na opakované žádosti a námitky vůči Katastrálnímu úřadu do Opavy nebylo adekvátně reagováno, naposledy dne 2. 9. 2021 jí sdělil Zeměměřický a katastrální inspektorát Opava, že již na další podání nebude reagovat a založí je do spisu. Tím byla podvedena, neboť věc nemohla projednat před soudem, a utrpěla morální újmu. Stěžovatelka tvrdí, že pozemek parc. č. XA, zapsaný na LV č. X1, geometricky patří k pozemku parc. č. XC a pozemku parc. č. XB na LV č. X2.

[3] **Krajský soud** ověřil, že žalobou napadené rozhodnutí vydal Pozemkový úřad Okresního úřadu v Bruntále dne 7. 4. 1997 jako věcně a místně příslušný správní orgán podle § 11 písm. a) a § 12 písm. a) zákona ČNR č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech. Dále soud ověřil, že výrokem I. tohoto rozhodnutí byla schválena dohoda podle § 5 odst. 1 zákona o pozemkových úpravách mezi povinnou osobou Státním statkem Staré Město a oprávněnými osobami J. C., J. C., A. V. a A. S. o vydání nemovitosti mj. též k pozemku číslo parc. část XA (dle SSP a GP parc. č. XA), louka, obec Staré Město, katastrální území Staré Město u Bruntálu. Výrokem II. pak bylo rozhodnuto o nemožnosti vydat nemovitosti louka parc. č. XB část (dle KN parc. č. XD), ostatní komunikace, a louka parc. č. XE část (dle KN parc. č. XD), ostatní komunikace, a bylo konstatováno že oprávněné osoby mají nárok na náhradu. Rozhodnutí obsahovalo poučení o opravném prostředku (odvolání).

[4] Krajský soud konstatoval, že se stěžovatelka žalobou výslovně domáhala zrušení napadeného rozhodnutí z roku 1997; proto se dále již blíže nezabýval aktivní legitimací, pasivní legitimací žalovaného, ani tím, zda napadeným rozhodnutím mohla být stěžovatelka dotčena na svých veřejných subjektivních právech, a s odkazem na § 72 odst. 1 s. ř. s. konstatoval, že lhůta pro podání žaloby proti napadenému rozhodnutí již marně uplynula; za této situace soudu nezbylo, než žalobu jako opožděně podanou odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[5] Nadto, tím, že původní účastníci řízení nevyužili opravných prostředků proti němu, ačkoliv proti němu bylo přípustné odvolání a napadené rozhodnutí obsahovalo poučení jak o možnosti odvolání podat, tak v jaké lhůtě a jakým způsobem, podotkl krajský soud, že je žaloba nepřipustná též podle § 68 písm. a) s. ř. s., podle kterého je *žaloba nepřipustná tehdy, nevyčerpá-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného*. Nepřipustnost žaloby vede rovněž k jejímu odmítnutí podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[6] Krajský soud se nicméně zabýval také tím, zda předmětem žaloby není, navzdory výslovnému žalobnímu petitu, který je v souladu s žalobními body, též přezkoumání sdělení Zeměměřického a katastrálního inspektorátu v Opavě ze dne 2. 9. 2021. Krajský soud dospěl k závěru, že toto sdělení však není rozhodnutím, ale neregulativním úkonem podle části čtvrté správního řádu, nenaplnuje znaky rozhodnutí podle § 67 odst. 1 správního řádu; není ani rozhodnutím podle shora citovaného § 65 s. ř. s., neboť se jím nezakládají, nemění, neruší ani závazně neurčují práva anebo povinnosti. Dopadá tak na ně kompetenční výlučka podle § 70 písm. a) s. ř. s., podle kterého jsou ze soudního přezkumu

pokračování

vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutím, v důsledku čehož by byla i tato část žaloby nepřipustná podle § 68 písm. e) s. ř. s. a tedy odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[7] Krajský soud rovněž poznamenal, že se stěžovatelka dále domáhala „*odškodnění za prokázané majetkové a morální újmy*“, nicméně ve správním soudnictví je poskytována ochrana veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob (§ 2 s. ř. s.), přičemž odškodnění majetkové a morální újmy není ochranou veřejných subjektivních práv a je mimo předmět a pravomoc správního soudnictví, což představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení a krajský soud proto žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. i v této části.

[8] **V kasační stížnosti** stěžovatelka namítá nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného usnesení z důvodu nepřezkoumání napadeného rozhodnutí; popisuje stav týkající se dotčených pozemků, odkazuje na řadu sdělení a rozhodnutí katastrálního úřadu. Uvádí, že od roku 2019, od doby, kdy probíhají pozemkové úpravy ve Starém Městě, se snaží o nápravu právních vztahů (zápisu) pozemku parc. č. XA za celou rodinu; k tomu odkazuje na podané žádosti o prošetření právních vztahů a sdělení katastrálního úřadu. Tvrdí, že si s ní pouze dopisovali a na její námitky dokázali stále vážně odpovídat, „ale bez výsledku pro mou osobu.“ Tvrdí, že správní orgán je povinen přijímat podněty, aby bylo zahájeno řízení z moci úřední podle § 42 správního řádu. Mělo být zahájeno řízení o žádosti a následně vydáno rozhodnutí správního orgánu - Katastrálního úřadu Bruntál. Tvrdí, že předkládala katastrálnímu úřadu rozhodnutí ze dne 7. 4. 1997, č. j. PÚ/1369/94/97/2- Dr bez uvedení právní moci tj. „nicotnou listinu“ a domáhala se zapsání louky pozemku parc. č. XA na LV č X2. O „nicotnosti“ listiny v té době nevěděla, „slátanina“ ze dne 7. 4. 1997 byla záměrně vytvořena jen pro restituenty. Následně se osobně obrátila na Katastrální úřad do Opavy a byla nasměrována přímo na Zeměměřický a katastrální inspektorát, kde učinila podání, i proti dopisům ZKI podávala námitky a dostávala odpovědi. Poslední dopis ze ZKI v Opavě ze dne 2. 9.2021 uvádí, že ZKI v Opavě nebude již na její případné další podání ve stejné věci reagovat a založí je bez dalšího do spisu. Na pouhé dopisy z katastrálního úřadu tak dopadá kompetenční výluka podle § 70 písm. a) s. ř. s., podle kterého jsou ze soudního přezkumu vyloučeny úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutím; proto se psaly z katastrálních úřadů jen dopisy. Stěžovatelka uvádí, že si stěžuje, že nebyl dodržen zákon, když na její neustálé namítání nabylo zahájeno řízení o žádosti a následně nebylo vydáno rozhodnutí, aby se mohla odvolávat a dostat se až k soudu.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že je patrné, že stěžovatelka považuje napadené rozhodnutí za nicotné. Krajský soud se tvrzenou nicotností správního rozhodnutí v napadeném usnesení výslovně nezabýval, avšak z právních úvah soudu je zřejmé, že předmětné správní rozhodnutí za nicotné nepovažuje, přičemž jádro věci podle krajského soudu spočívá v tom, že stěžovatelka nevyužila opravných prostředků, které jí zákon k ochraně jejího práva nabízel. Na základě výše uvedeného má žalovaný za to, že napadené usnesení krajského soudu je správné a kasační stížnost nelze považovat za důvodnou.

[10] **Nejvyšší správní soud** po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu a z důvodů, které stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by byl soud povinen přihlížet z úřední povinnosti (§109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud především musí konstatovat, že kasační stížnost stěžovatelky je na samé hranici její přípustnosti (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Kasační stížnost je mimořádným je oprávněným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019 – 63, publ. pod č. 4051/2020 Sb. NSS, *„aby vůbec byla kasační stížnost způsobila k projednání, musí kvalifikovaným způsobem zpochybňovat právě rozhodnutí krajského soudu, proti němuž byla podána, a nikoli nějaký jiný akt (byť třeba i věcně související nebo předcházející napadenému rozhodnutí krajského soudu).“* Důvody kasační stížnosti se musejí vztahovat k rozhodnutí soudu. Stěžovatelka však v kasační stížnosti opětovně popisuje skutkový stav věci, opakovně uvádí to, co již uvedla v žalobě, nadto zcela nově uplatňuje námitku nicotnosti žalobou napadeného rozhodnutí. Žádá z kasačních námitek, vyjma zcela obecně uplatněné nepřezkoumatelnosti, nesměruje vůči napadenému usnesení, stěžovatelka netvrdí, v čem konkrétně krajský soud pochybil ve svých skutkových či právních závěrech stran opožděnosti podané žaloby či v ostatních rozhodovacích důvodech.

[12] V žalobě se stěžovatelka výslovně domáhala zrušení správního rozhodnutí ze dne 7. 4. 1997, č. 224/2, č. j. PÚ/1369/94/97/2-Drj. rozhodnutí, aniž by namítala jeho nicotnost či se domáhala vyslovení nicotnosti; v tomto směru jsou kasační námitky ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustné. Stejně tak námitky ve vztahu k (ne)činnosti zeměměřického inspektorátu jsou zcela mimoběžné s uplatněnými žalobními body, neboť směřují ke zcela jiné pasivně legitimované osobě a jsou zcela mimo navrhovaný žalobní petit.

[13] Důvody kasační stížnosti lze opřít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny (viz § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), a tedy alespoň v základních rysech formulovány v žalobních bodech (§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.) obsažených v žalobě či jejím včasném rozšíření, a případně dále (i po uplynutí lhůty k podání či rozšíření žaloby) upřesněny či podrobněji rozvedeny, aniž by tím byly rozšiřovány (srov. rozhodnutí NSS ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 134/2005 - 43).

[14] Nejvyšší správní soud dále zdůrazňuje, že nerozhodoval-li krajský soud ve věci samé, ale žalobu odmítl podle § 46 s. ř. s., nepřísluší ani Nejvyššímu správnímu soudu v řízení o kasační stížnosti zabývat se stěžovatelkou uplatněnými námitkami in meritum. Nejvyšší správní soud je oprávněn posoudit v intencích § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. pouze to, zda krajský soud postupoval v souladu se zákonem, odmítl-li se věci stěžovatelky zabývat věcně, a zda nepřípustným způsobem neodepřel přístup k soudu.

[15] Je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.,

pokračování

spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem (viz např. rozhodnutí NSS ze dne 21. 5. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98). Takové pochybení krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledal. Stěžovatelka zcela jasně vymezila rozhodnutí, jehož zrušení se domáhala. Nutno podotknout, že krajský soud se rovněž nad rámec žalobního tvrzení a výslovného petitu zabýval i ostatními skutečnostmi, které ze spisu seznal, přičemž ani poté neshledal důvod k věcnému posouzení. Lze tak konstatovat, že krajský soud se věcí stěžovatelky řádně zabýval, nepřistupoval k ní pouze formálně; odepření přístupu k soudu bylo stěžovatelce řádně a přezkoumatelným způsobem vysvětleno a z hlediska zákona ob stojí. Je totiž zcela zjevné, že nejenže se jedná o správní rozhodnutí z roku 1997, ale navíc, stěžovatelka nevyčerpala ani opravné prostředky, nepodala proti nyní napadanému rozhodnutí odvolání.

[16] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že rozhodnutí krajského soudu je přezkoumatelné; krajský soud srozumitelně a vyčerpávajícím způsobem odůvodnil, proč a z jakých důvodů nemohl postupovat jinak, než žalobu stěžovatelky odmítnout; nedůvodná je rovněž námitka nezákonnosti, neboť krajský soud postupoval zcela v souladu se zákonem, resp. jiným způsobem za dané situace ani postupovat nemohl.

[17] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[18] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovanému, jemuž by dle pravidla úspěchu náhrada nákladů řízení náležela, žádné náklady nad rámec správní činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. března 2022

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu